

SVÁJC

I. SVÁJC TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Svájci Államszövetség
Államforma	szövetségi köztársaság
Főváros	Bern
Terület	41 285 km ²
Népesség	7 795 750
Nemzetiségi megoszlás	svájci 77,4%, külföldi 22,6% (ebből 61,3% EU-27/EFTA)
Vallási megoszlás	római katolikus 41,8%, protestáns 35,3%, egyéb 7,5%, nem vallásos 15,4%
Hivatalos nyelv	német, francia, olasz, rétoromán
Klíma	mérsékelt éghajlat
Államfő	Doris Leuthard
Miniszterelnök	Doris Leuthard
Hivatalos pénznem	Svájci frank (CHF)=100 rappen
Jelentősebb városok	Zürich, Genf, Basel, Lausanne, Winterthur, St. Gallen, Luzern

Közigazgatási beosztás: 20 kanton (Aargau, Appenzell, Basel, Bern, Fribourg, Genève, Glarus, Graubünden, Jura, Luzern, Neuchatel, Unterwalden, Sankt Gallen, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, Thurgau, Ticino, Uri, Valais, Vaud, Zug, Zürich), 6 fél-kanton (Ausserrhoden, Innerrhoden, Basel-Land, Basel-Stadt, Nidwalden, Obwalden).

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Svájc főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	317	342	355
GDP változás (reál)	%	3,6	1,8	-1,5
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	30,4	29,5	30,9
Infláció (fogyasztói árindex)	%	1,2	3,7	3,2
Munkanélküliségi ráta	%	2,8	2,6	3,7
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	2,0	2,2	0,7
Államadósság (év végi)	GDP %-a	43,6	41,1	38,8
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	10,0	2,4	8,7
Árfolyam (éves átlag)	CHF/EUR	1,6427	1,5867	1,5101

Forrás: Svájci Statisztikai Hivatal, Svájci Nemzeti Bank, Svájci Pénzügyi Hivatal, IMF

A svájci gazdaság erőteljesen integrált a világgazdaságba, ugyanakkor az egyes iparágak között számottevőek a különbségek. Jelentős exportágazatok: a magas tőke- és technológiaiintenzív termékeket előállító vegyipar, gépipar, precíziós műszeripar és órapar. A vám és vámon kívüli eszközök védőhatása, valamint a belső piac magas minőségi igény következtében a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek behozatala viszonylag alacsony. A mintegy 330 bankból álló svájci bankrendszer az ország GDP-jének megközelítőleg 10%-át adja.

A korábbi évek kedvező növekedési tendenciáját 2008-ban megszakította a nemzetközi pénzügyi válság, ill. annak reálgazdasági hatásai a svájci gazdaság számára meghatározó nyugat-európai országokban és az USA-ban. A korábbi erőteljes gazdasági növekedés hatására emelkedett a foglalkoztatás, és mérséklődött a munkanélküliségi ráta. 2009-ben a válság hatásaként ugyan a svájci gazdaság teljesítménye is csökkent 1,5%-kal, ez azonban lényegesen mérsékeltebb az európai gazdaságok szinte mindegyikénél. A külkereskedelmi forgalom visszaesése is kisebb mértékű volt, mint a világgazdaság egészében, és a foglalkoztatás csökkenése sem volt nagyarányú.

Svájc tehát más országokhoz viszonyítva számottevően kedvezőbb helyzetben tudta átvészelni a világgazdasági válság negatív hatásait, elsősorban a belföldi kereslet alakulásának következtében: a lakossági fogyasztás és a központi építőipari beruházások enyhe növekedése kompenzálni tudta az exportáló ágazatok és a pénzügyi szektor okozta veszteségeket.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Svájc külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	3 220	5 705	9 479	10 542
Export	M EUR	118 030	126 032	136 760	124 606
Import	M EUR	114 810	120 328	127 281	114 065
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	22 546	26 990	28 694	24 747
Export	M EUR	45 691	52 269	55 813	53 491
Import	M EUR	23 145	25 279	27 119	28 744

Forrás: Svájci Nemzeti Bank

Nyitottságából adódóan Svájc a nemzetközi kereskedelem multilaterális szabályozásának a híve. Célja a stabil, jogbiztonságot és a diszkriminációmentes piacra lépést lehetővé tevő szabadkereskedelmi megállapodások kötése. Az EFTA és az Európai Unióval megkötött megállapodások mellett 20 szabadkereskedelmi megállapodást kötött további 28 EU-n kívüli partnerrel.

Az ország GDP-jének közel 40%-a külpiacokon realizálódik. A külkereskedelem mérlege hagyományosan aktív. A svájci vállalatok nemzetközi versenyképessége átlagon felüli. Sok ágazatban az export aránya eléri a 90%-ot. Jóllehet a legismertebb svájci export termékek az órák, a csokoládé és a sajt, az export szempontjából nagyobb súllyal bírnak a gépipar, az elektronika és a vegyipar termékei. Az export több mint 75%-át három termékcsoporthoz tartozó vegyipari termékek, a gépi és elektronikai berendezések, valamint a precíziós műszerek, ill. óraipari termékek teszik ki. Svájc piacvezető a következő exporttermékek területén: textilipari-, papíripari- és nyomdaipari gépek, felvonók és mozgólépcsők, csomagolótechnikai berendezések és fogaskerekű vasutak. A svájci import mintegy 40%-át szintén a vegyipari termékek, valamint a gépi és elektronikai berendezések, műszerek adják.

A svájci export több mint 60%-a az EU országokba irányult, és onnan származik az import 80%-a. Nagyarányú előnnyel legnagyobb kereskedelmi partnere Németország, utána következik Olaszország, Franciaország és az USA.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Svájc közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	65 540	22 572	7 167
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	262 560	294 398	316 499
Tőkebefektetés más országba	M EUR	42 632	27 690	13 747
Tőkebefektetés állománya	M EUR	465 472	509 590	549 186

Forrás: Svájci Nemzeti Bank

Az utóbbi két évben a svájci közvetlen tőkebefektetések nagymértékben visszaestek, az ágazati tendenciák között azonban jelentősek az eltérések. A pénzügyi- és holdingcégek külföldön megvalósított közvetlen tőkebefektetései jelentősen mérséklődtek, de a vállalatcsoportokon belüli gyakori pénzügyi transferek miatt nem kirívó az ingadozás. A bankszektor külföldi közvetlen befektetései mérsékelt növekedést mutatnak, a növekmény a külföldi leánybankok veszteségfinanszírozásából ered. Az iparvállalatok külföldi közvetlen tőkebefektetéseiből kiemelkednek a vegyipari- és műanyagipari cégek közel 10 Mrd eurós és az elektronikai-, energetikai-, optikai- és óragyártó cégek közel 5 Mrd eurós befektetései.

Az EU országokban megvalósított közvetlen svájci tőkebefektetések jelentősen visszaestek (6 Mrd euró a korábbi 26 Mrd euró helyett). Jelentős volt a tőke kivonás Nagy-Britanniából, Írországból, Ausztriából és Belgiumból. Az első számú célország Luxemburg (közel 9 Mrd euró közvetlen tőkebefektetés).

Az elmúlt két évben a Svájcba irányuló külföldi működő-tőke befektetések értéke is csökkent. Luxemburg (közel 5 Mrd euró) és az Egyesült Államok (közel 9 Mrd euró) jelentős tőkét helyezett ki Svájcba, miközben az Egyesült Királyság, Hollandia, Franciaország és Belgium együttesen mintegy 15 Mrd eurót vontak ki.

II. MAGYARORSZÁG ÉS SVÁJC BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-svájci külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	923,6	678,4	651,4	452,2	272,2	226,2
Élelmiszer, ital, dohány	58,9	50,9	5,8	5,5	53,1	45,4
Nyersanyagok	13,4	9,7	1,2	2,8	12,2	6,9
Energiahordozók	215,7	59,8	151,4	52,1	64,3	7,7
Feldolgozott termékek	191,5	173,9	342,3	282,9	-150,8	-109,0
Gépek, gépi berendezések	444,1	384,0	150,6	108,7	293,5	275,3

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	73,4	69,4	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	86,4	95,9	7,5	1,2
Nyersanyagok	72,3	236,1	1,3	0,6
Energiahordozók	27,7	34,4	8,8	11,5
Feldolgozott termékek	90,8	82,6	25,6	62,6
Gépek, gépi berendezések	86,5	72,2	56,6	24,1

Forrás: KSH

A hazánk és Svájc közötti kereskedelem kereteit Svájcnak az EU-val kötött bilaterális megállapodásai adják. A válság hatására a kétoldalú kereskedelmi forgalom 2009-ben - az azt megelőző két év dinamikus fejlődését követően - az exportban és az importban is a teljes magyar külkereskedelem visszaesését 6-8%ponttal meghaladó mértékben csökkent. Svájc hazánk külkereskedelmi partnereinek rangsorában a 18. helyről a 20. helyre csúszott vissza.

Exportunknak és importunknak egyaránt mintegy 80%-át együttesen a gépek, gépi berendezések és a feldolgozott termékek teszik ki. Áruosztály mélységben legfontosabb exportcikkeink: irodai gépek, videó készülékek, elektromos energia, adatfeldolgozó eszközök, digitális hírközlő eszközök, személygépkocsik, vasúti jármű-alkatrészek, fagyasztott liba, nyúlhús, vetőkukorica. Legfontosabb importcikkeink: adatfeldolgozó eszközök, egyedi gépek, elektromos energia, gyógyszerek, elektromotor alkatrészek, áramköri kapcsolók, műanyagtermékek.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Svájc közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	-32,8	-299,2	660,4
Svájc közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	1 232,4	883,7	1 179,5
Magyarország tőkebefektetése Svájcba	357,4	70,9	438,9
Magyarország tőkebefektetés-állománya Svájcban	372,4	353,3	809,6

Forrás: MNB

Az MNB által regisztrált tőkemozgások mindkét irányban nagyarányú kilengéseket mutatnak. Ebben feltehetően jelentős szerepet játszik egyrészt az a tény, hogy számos tengerentúli multinacionális vállalat európai főhadiszállása vagy pénzügyi központja Svájcban van, másrészt Svájc különleges helyzete a nemzetközi pénzügyvilágban. A svájci illetékességű cégek magyarországi tőkemozgásainak pozitív egyenlege 2008-ban a Magyarországra irányuló tőkemozgások egyenlegének 14%-át tette ki. A svájci magyar tőkebefektetések állományának részaránya hazánk teljes külföldi tőkeállományában ugyanakkor csak 1,9%.

A svájci vállalatok magyarországi befektetéseit versenyképességük fenntartása, piachódítás, és a svájci szektorális munkaerőhiány motiválta. Gyakran egy fióktelep vagy leányvállalat sikeres felépítése után került sor a helyi termelés beindítására. A svájci cégek az alapítás után, kedvező gazdasági keretfeltételek mellett rendszeresen bővítik tevékenységüket (pl. Calida, Phoenix-Mecano, Maxon Motor, SAIA-Burgess, CabTec, StadlerRail).

Az MNB nyilvántartása szerint ugyanakkor arányait tekintve még a Svájcból érkező tőkeimportnál is jelentősebb mértékű a hazánkból Svájcba irányuló tőkemozgás. 2008-ban a tőkebefektetések 22%-ának volt Svájc a célországa, és a külföldön befektetett magyar tőke állományában is 7% Svájc részesedése.

Legnagyobb svájci befektetők Magyarországon

Cégnév	Ágazat
Delimpex AG, Pfäffikon	Élelmiszeripar
Häberli Obstpflanzen AG, Neukirch	Élelmiszeripar
Kündig AG, Zürich	Élelmiszeripar
Nestlé S.A, Vevey	Élelmiszeripar
Swiss Poulet Trade AG., Lupfig	Élelmiszeripar
ABB AG, Zürich	Ipar
ATEL- Aare-Tessin GmbH, Olten	Ipar
Calida AG, Sursee	Ipar
Cab Tec Rotkreuz	Ipar
F.Hoffmann-La Roche GmbH, Basel	Ipar
forma vitrum Holding, St.Gallen	Ipar
Goessler Kuverts, Zürich	Ipar
Holcim AG, Zürich	Ipar
Maxon Motor, Sachseln	Ipar
Phoenix Mecano, Stein am Rhein	Ipar
Ringier AG, Zürich	Ipar
SAIA-Burgess Electronics, Murten	Ipar
Schindler AG, Ebikon	Ipar
SIKA AG, Baar	Ipar
Spenger Möbel AG, Chur	Ipar
StadlerRail	Ipar
Syngenta Seeds, Basel	Ipar
Swiss Krono Group, Luzern	Ipar
Credit Suisse First Boston, Zürich	Szolgáltatás
DANZAS GmbH, Basel	Szolgáltatás
Gondrand AG, Basel	Szolgáltatás
Hotel Schweizerhof, Exoton AG Mörschwil	Szolgáltatás
KRYO-Med GmbH, Bülach	Szolgáltatás
Kuehne&Nagel AG, Schindellegi	Szolgáltatás
Société Générale de Surveillance, Geneve	Szolgáltatás
Winterthur Versicherungen, Winterthur	Szolgáltatás